

Несъмнено този сложен процес на формиране и изява обогатява личността на циганина лидер, укрепва я в движението ѝ към по-високи културни хоризонти и норми на живот. Но заедно с това той носи и немалко проблеми и душевни тревоги, в това число и чуждеене от отделни лица и слоеве на другоетническата среда, поради тяхното дистанциране от опитите му да израсне сред нециганския състав на населението в съответната страна.

Учестеният пулс на противоречивостта и дилемността в душевността на циганина лидер, напуснал "гнездото" на своята етническа общност, е обясним и по други съображения. Тези, които са се "устроили" вън от циганските "гета" и квартали, които са намерили благоприятен прием в другоетнична (семейна, жилищна, трудова и прочее) среда обикновено придобиват някакъв обществен статус. Носителите на такъв статус почти винаги са силно чувствителни към оценките на "своите", на ромите. Защото те добре съзнават, че възприетият от тях начин на живот ги поставя неизбежно (макар и в различни мащаби, и с различна острота) между "чука и наковалнята". От една страна, те се стремят да се включат съзнателно и равноправно в средата с по-висока (като цяло) култура, а някои от тях дори се стремят да се интегрират напълно към етническата общност - създател и носител на тази култура. От друга страна, обаче, субкултурните нрави и традиции, ценности и норми на живот на "родовия корен" ги притискат, привличат ги с етническата си самобитност, не им позволяват да скъсат бързо и лесно с "циганското", заложено в тях с раждането и възпитанието им сред "своите".*

В резултат спрямо такъв тип циганин се насочват както критичните оценки и недоволства на "своите", така и различната резервираност към тях от страна на другоетничната общност, към която те се стремят, в която искат да се влеят и интегрират. Именно тази амбивалентност в съзнанието и поведението на лидерстващите цигани в другоетническа среда обяснява в достатъчна широта и дълбочина защо противоречивостта в тяхната душевност е много по-наситена в сравне-

* Този процес обаче не бива да се третира като идентичен или още по-малко пък като тъждествен с всякакви форми на акултурация и асимилация. Той им друг смисъл, съдържание и насоченост.